

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
НАПНУ**

**Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Національний університет
«Львівська політехніка»**

**Інститут права, психології та інноваційної освіти,
кафедра педагогіки та інноваційної освіти**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ І
ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ
ПРОЦЕСІВ В ОСВІТНЬОМУ ТА НАУКОВОМУ
ПРОСТОРИ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
VI Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції**

3 листопада 2023 року

МУКАЧЕВО

УДК 373.2(063)

А 43

Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторі: збірник тез доповідей VI Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 3 листопада 2023 р., Мукачево / Ред.кол.: Фенцик О.М. (гол.ред.) та ін. – Мукачево : МДУ, 2023. – 306 с.

**Рекомендовано до поширення в мережі Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол №9 від «23» листопада 2023 р.)**

Рецензенти:

Бондар Т.І. – д. пед. наук, професор, завідувач кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

Фізеші О.Й. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту Мукачівського державного університету.

У збірнику вміщено тези доповідей VI Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторі». Учасники конференції розкривають проблеми педагогічної освіти та розвитку особистості, використання новітніх технологій та інновацій в освіті, виховання особистості в контексті сучасної освітньої парадигми, особливості психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців до реалізації завдань компетентнісного підходу в освітньому процесі, дидактико-методичного супроводу компетентнісно орієнтованого навчання у початковій школі, сучасного стану та перспективи розвитку дошкільної освіти в Україні, теорії і практики управління освітою, історії педагогіки.

Видання призначено для науковців, викладачів, аспірантів, студентів педагогічних навчальних закладів, працівників системи освіти.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, що надана в рукописах, та залишає за собою право не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання, розглянуті на конференції.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

Редакційна колегія:

Атрощенко Т.О. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту Мукачівського державного університету.

Бобирева О.С. – доктор філософії з педагогічних наук, асистент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет

Добош Олена Михайлівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

Іванова Вікторія Вікторівна – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Пинзеник Олена Мафтеївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

Фенцик Оксана Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

Швардак Маріанна Василівна – доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1	
ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА ТА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ	
<i>Ангеліна Герич, Марія Кузьма-Качур</i> ПРИРОДНИЧО-НАУКОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬОГО СТАНДАРТУ	10
<i>Іван Кушнір</i> ПЕРЕДВИЩА ФАХОВА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН	12
<i>Марина Ледок</i> ЕМОЦІЙНО-ЕТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНФОРМАТИКИ ЯК ПРЕДМЕТ ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	17
<i>Жанна Макара</i> РОЛЬ І МІСЦЕ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В СТРУКТУРІ ПРОФЕСІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ВЧИТЕЛЯ	22
<i>Антоніна Микуліна</i> ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ПЕДАГОГА ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА	26
<i>Sofiya Chovriy, Nikoletta Popovych,</i> THE PHENOMENON OF “CULTURAL COMPETENCE” IN INTERDISCIPLINARY SCIENTIFIC DISCOURSE	30
РОЗДІЛ 2	
НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ	
<i>Дмитро Грегірчак</i> «АСОЦІАТИВНИЙ КУЩ» ЯК МЕТОДИЧНИЙ ПРИЙОМ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	34
<i>Тетяна Гичка, Надія Брижак</i> ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА ЯК УМОВА РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	37
<i>Анжеліна Пугач</i> МЕДІАОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВОЇ УСПІШНОСТІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ	40
<i>Мирослава Томинець, Маріанна Горват</i> ФОРМУВАННЯ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	45
<i>Михайло Яцура</i> АКМЕОЛОГІЧНИЙ АЛГОРИТМ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ У МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	50

РОЗДІЛ 3 ПРОБЛЕМИ ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ОСВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ	
<i>Анастасія Буркало, Надія Брижак</i> НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	55
РОЗДІЛ 4 ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ	
<i>Тамара Бондар, Віталій Симонян</i> ЕТНОКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ВОКАЛУ: КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ ТА РІВНІ	59
<i>Олена Мішкулинець, Анастасія Стець</i> ОРГАНІЗАЦІЯ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ДОПОМОГОЮ МЕТОДУ СТОРІТЕЛЛІНГУ	62
<i>Анастасія Леврінь, Мирослава Томашевська</i> ПЕДАГОГІЧНА ФАСИЛІТАЦІЯ У КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	66
<i>Наталка Лібак</i> ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ ДО ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ ГРАМОТНОСТІ УЧНІВ НУШ	69
<i>Володимир Орбан</i> ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА КАДРІВ У СИСТЕМІ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ	73
<i>Альбіна Сабов, Антоніна Микуліна</i> ОСОБИСТІСНІ ТА ПРОФЕСІЙНІ ЯКОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	77
<i>Андрея Молнар-Чатлош</i> ФЕНОМЕН ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ	81
<i>Ангеліна Троян, Марія Кузьма-Качур,</i> ФОРМУВАННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ ЗАСОБАМИ STEM – ОСВІТИ	84
<i>Оксана Фенцик, Марія Кинів</i> РИТОРИЧНА КУЛЬТУРА ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ: СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ УДОСКОНАЛЕННЯ	87

<i>Оксана Чекан, Мілена Бенцин</i> АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ТЕОРЕТИЧНИХ ПІДХОДІВ У ФОРМУВАННІ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ	90
РОЗДІЛ 5 ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА	
<i>Христина Барна, Аліна Медвідь</i> СПЕЦИФІКА ПОРУШЕНЬ МОВЛЕННЯ ПРИ ЕФЕРЕНТНІЙ МОТОРНІЙ АФАЗІЇ	95
<i>Ольга Гончар, Олена Кислюк</i> ПАРТНЕРСТВО ЯК ПРОВІДНИЙ (ОСНОВНИЙ) ПРИНЦИП ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ	97
<i>Дарина Катеринюк</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВСЕБІЧНОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ	100
<i>Оксана Кас'яненко, Віолетта Теліга</i> ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА АДАПТАЦІЯ ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ	103
<i>Оксана Кас'яненко, Катерина Химинець, Марія Савляк</i> ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В США	106
<i>Діана Макарук</i> ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ДОСВІД ТА ПРОБЛЕМИ	111
<i>Паламар Наталія Сергіївна</i> РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ АУТИСТИ	115
<i>Максим Скочко</i> НАДАННЯ ОСВІТНЬОЇ ПОСЛУГИ ДІТЯМ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	117
<i>Ірина Фаловська</i> ВИХОВАННЯ ТОЛЕРАНТНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В ІНКЛЮЗИВНІЙ ГРУПІ	121
<i>Оксана Чекан, Каріна Дуусь</i> ЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ТЕОРІЇ СЛОВА ТА ЙОГО ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ	125
РОЗДІЛ 6 ДИДАКТИКО-МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	
<i>Інна Бенчак, Марія Кузьма-Качур</i> ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ: СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА	129

Оксана Кас'яненко,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти,
Мукачівський державний університет

Катерина Химинець,
спеціальність 016 Спеціальна освіта
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Мукачівський державний університет

Марія Савляк,
спеціальність 016 Спеціальна освіта
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В США

В Україні постійно збільшується кількість дітей з особливими потребами, котрі навчаються в загальноосвітніх школах без відповідного психологічного та соціально-педагогічного супроводу. Відсутність належної уваги до таких учнів викликає занепокоєння у суспільстві, адже від ставлення до неповносправних людей залежить сформованість інтелектуально-духовних цінностей соціуму. Тому серед актуальних проблем розвитку шкільництва виділяють питання формування інклюзивного освітнього середовища, впровадження інноваційних моделей соціально-педагогічної підтримки і навчання учнів з особливими потребами. Виконання цього завдання є можливим за умови вивчення вітчизняних досягнень та використання надбань зарубіжних країн у галузі освітньої інклюзії. Зокрема, актуальним є запозичення досвіду США, де вперше було впроваджено ідеї прогресивної інклюзії учнів з особливими потребами у навчальні заклади, проведено зміни у політиці держави, які стосувались нових підходів до організації інклюзивної освіти та реалізації її основних принципів: демократичності засад діяльності шкіл з інклюзивними класами, прозорості навчальних систем і контролю за навчальними досягненнями учнів, відкритості та доступності навчальних закладів для осіб з особливими потребами, покращення якості освіти тощо. Системне вивчення зарубіжного досвіду введення інклюзивної освіти у шкільну практику, виявлення й аналіз

інноваційних механізмів освітньої інклюзії суттєво оптимізує трансформацію вітчизняної освітньої системи відповідно до потреб сьогодення.

Термін «інклюзія» у науковий обіг увів М. Уїлл (США). Інклюзивне навчання у сучасному контексті – це комплексний процес забезпечення рівного доступу до якісної освіти дітям з особливими освітніми потребами шляхом організації їх навчання у загальноосвітніх навчальних закладах на основі застосування особистісно-орієнтованих методів навчання, з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких дітей. Уже в середині XVIII століття програми спеціальної освіти були впроваджені в багатьох притулках та закладах для хворих людей у США. Багато видатних людей того часу, серед яких Самуель Хове і Херві Вілбур, виступали за реабілітацію та реінтеграцію інвалідів у суспільство. В основному філософія того періоду ґрунтувалася на припущенні, що такі захворювання як, наприклад, розумова відсталість, можна вилікувати.

1830 р. у Сполучених Штатах Америки створено перші школи для дітей з проблемами зору та слуху. Учні в цих школах були ізольовані та навчалися за спеціальними програмами. Оскільки це були великі заклади, вони часто розташовувались за сотні кілометрів від домівок учнів і діти перебували тут майже весь час.

Наприкінці XIX століття в школах великих міст починають створювати спеціальні класи – «класи без оцінок» (ungraded classes), де навчаються «невстигаючі» діти, а саме школярі з легкою розумовою відсталістю, з проблемною поведінкою та діти іммігрантів, які не володіють англійською. Рівень відвідування спеціальних класів дітьми з особливими потребами був низький. Як зауважує Маргарет Вінзер, «такі діти часто кидали школу або були змушені кинути її, і проблема особливих дітей зникла разом з ними» [1]. Більшість таких класів зазнали невдачі через нездатність «підтягнути» дітей до необхідного рівня знань й умінь, відсутність належної кількості вчителів із спеціальною освітою, нестачу коштів, матеріалів та підручників. З часом відбувається все більша диференціація класів. Так, у 1910 році створюються

класи «спеціальної англійської» для дітей іммігрантів. Така диференціація навчання допомогла зробити заняття більш ефективними щодо задоволення освітніх потреб всіх категорій дітей, які навчалися в школах [2, с. 85]. Штат Нью-Джерсі в 1911 році став першим штатом, де були прийняті закони про надання спеціальної освіти дітям у державних школах, які були глухі, сліпі або не встигали за шкільною програмою. До 1930 року вже у 16 штатах були прийняті закони про надання спеціальної освіти дітям, які її потребували.

Таким чином, у США відбувається пошук механізмів для задоволення потреб усіх дітей згідно з їхніми можливостями і можливостями системи освіти надавати адекватні освітні послуги. Тільки постає питання про те, як краще і як раніше виявляти дітей, які потребують спеціальної освіти.

У той же час у Франції група вчених, до складу якої входили Альфред Біне і Теодор Сімон, на замовлення французького уряду розробляють «інструмент» для виявлення дітей, яким краще вчитися за спеціальною програмою. Так, у Франції в 1905 році з'являється тест Біне-Сімона. А в 1908 р. він з'явився у США в перекладі Генрі Годдарда. Тест був адаптований і вдосконалений Льюїсом Терманом. Крім того, він інкорпорував поняття німецького психолога Вільяма Штерна – IQ і отримав назву тест Стенфорда-Біне.

Впровадження масового тестування дітей у школах США протягом 20-х років ХХ століття з використанням як тесту Стенфорда-Біне, так і інших тестів дозволило виявляти дітей, які з соціальних або фізичних причин не встигали у школі. Соціально-педагогічний рух кінця 60-х - початку 70-х рр., що ратував за рівні освітні права всіх дітей з особливими проблемами, призвів до прийняття в США закону (1975), названого пізніше «Актом про освіту осіб з особливими проблемами» (Individuals with disabilities education act). Цей закон і ряд подальших послужили юридичною базою мейнстрімінга в США – надання всім «особливим» дітям права здобуття вільної державної освіти в умовах, що «мінімально обмежують такі можливості», «в загальному потоці» з дітьми, що нормально розвиваються, бажано в одних і тих же школах. Мейнстрімінг був сприйнятий громадськістю, особами з особливостями в розвитку, батьками

«особливих» дітей як акт звільнення від освітньої сегрегації. Так, якщо 40 років тому в США в спеціальних школах-інтернатах вчилися більше 70% глухих і слабочуючих дітей, то в даний час там вчать 20% дітей (причому більше половини з них ночує удома). Останні 80% займаються в масових школах, де саме включення здійснюється в різних формах, від «повного» до «часткового».

Відтепер у Сполучених Штатах Америки діти з особливими потребами можуть отримувати інклюзивну освіту, яка, разом з відповідною медичною допомогою, дає їм змогу повністю розкрити свій потенціал. Це важливо, щоб така дитина не вважалася хворою, а мала всі можливості для реалізації. А школа – це перший важливий етап для інтеграції, включення людини в суспільство. На початку 50 рр. батьки й адвокатські спілки в Сполучених Штатах Америки виграли кілька важливих судових процесів, спираючись на статті Конституції США. Після цього діти з проблемами у розвитку почали здобувати можливість навчатися у звичайних школах на законній основі. Багато із цих дітей пристосувалися і досягли в житті набагато більшого, ніж можна було уявити.

В середині 60 рр. у США розпочалася реалізація проекту під назвою «Головний старт». Це була широка освітня та медична програма для дошкільнят та їхніх батьків. 1972 р. до класів, що працювали за програмою «Головний старт», почали залучати дітей з особливими потребами. Це була перша масова спроба створення інклюзивних класів.

Соціально-педагогічний рух кінця 60-х - початку 70-х рр., що ратував за рівні освітні права всіх дітей з особливими проблемами, привело до прийняття в США закону (1975), названого пізніше «Актом про освіту осіб з особливими проблемами» (Individuals with disabilities education act). Цей закон і ряд подальших послужили юридичною базою мейнстрімінга в США. Аналогічні закони ухвалили парламенти багатьох європейських країн, Австралії і інших держав. Рух за мейнстрімінг був реакцією на політику асиміляції, расизму і геноциду «інших», яку в першій половині ХХ ст. проводили не лише тоталітарні режими, але і інші країни, включаючи США, і яка поширювалася на «дефективних» людей. Так, до другої світової війни законами 30 штатів США

передбачалася примусова стерилізація аномальних (поряд з пов'язаними, моральними дегенератами і ін.). Відображаючи нову реальність, гуманістичні зміни суспільного менталітету в другій половині ХХ століття, державні закони про рівні освітні права всіх людей (що є важливою складовою загальнолюдських прав) і відповідні декларації ООН і ЮНЕСКО сприяли перебудові національних систем навчання дітей з особливостями в розвитку. Прапором і гаслом перебудови став мейнстрімінг – надання всім «особливим» дітям права здобуття вільної державної освіти в умовах, що «мінімально обмежують такі можливості», «в загальному потоці» з дітьми, що нормально розвиваються, бажано в одних і тих же школах. Мейнстрімінг був зустрінутий громадськістю, особами з особливостями в розвитку, батьками «особливих» дітей як акт звільнення від освітньої сегрегації. Відзначимо, що співтовариство глухих і багато сурдопедагоги відразу не прийняли мейнстрімінг як панацею. Проте включення дітей з недоліками слуху в масові школи в багатьох країнах стало фактом, що відбувся. Так, якщо 40 років тому в США в спеціальних школах-інтернатах вчилися більше 70% глухих і слабочуючих дітей, то в даний час там вчать 20% дітей (причому більше половини з них ночує удома). Останні 80% займаються в масових школах, де само включення здійснюється в різних формах, від «повного» до «часткового».

Тепер у Сполучених Штатах Америки діти з особливими потребами можуть отримувати інклюзивну освіту, яка, разом з відповідною медичною допомогою, дає їм змогу повністю розкрити свій потенціал. Дошкільнята з проблемами у розвитку можуть відвідувати дитячі садки і початкові школи, а також брати участь у громадських заходах. Старші діти можуть навчатися у професійних училищах, школах, коледжах. Завдяки такому підходові у старшому віці діти з особливими потребами мають змогу працювати, сплачувати податки і користуватися всіма правами, які надає людям суспільство.

Досвід становлення та розвитку інклюзивної освіти у США може бути використаний для удосконалення соціальної політики в Україні. Аналіз законодавчих та нормативно-правових документів засвідчив, що політика США

щодо осіб з особливими потребами характеризується максимальним залученням держави до системного вирішення цієї проблеми. Американська інклюзивна освіта наприкінці ХХ ст. вийшла на новий якісний рівень та посідає міцну позицію щодо підтримки розвитку та впровадження нових концепцій. Тому ідеї інклюзії відповідають духу сучасної освітньої галузі і педагогічної науки.

Список використаних джерел

1. Захарчук М.Є. Становлення та розвиток інклюзивної освіти у США: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.01 Тернопіль: Терноп. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка, 2013. 17 с.
2. Колупаєва А.А. Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи: монографія. К.: Педагогічна думка, 2007. 458 с.

Діана Макарук,
асистент вихователя
Комунальний заклад «Дошкільний
навчальний заклад (ясла-садок) №40
Луцької міської ради Волинської області.
м. Луцьк

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ДОСВІД ТА ПРОБЛЕМИ

Мета інклюзивної освіти в дошкільних закладах є підготовка малюка до успішного вступу в загальну середню школу. Ця підготовка включає в себе компенсацію первинних та вторинних порушень, забезпечення достатнього рівня загальної та психологічної готовності до навчання, підтримку бажання вчитися, розвиток навичок соціальної комунікації з однолітками та дорослими, підвищення самостійності та формування позитивної самооцінки.

Інклюзивне навчання – це система освітніх послуг, що забезпечує реалізацію права на освіту осіб з особливими освітніми потребами, а також їх соціалізацію та інтеграцію в суспільство [1]. Таке навчання дозволяє дітям з відхиленнями в розвитку навчатися в освітніх установах за рахунок використання таких методів і прийомів, які враховують індивідуальні особливості всіх дітей без винятку.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>